

_____ مجموعه «جستارهایی در ارزش‌ها»

و نگرش‌های ایرانیان»

(شامل ۲۰ جستار)

به کوشش خیام عزیزی مهر

www.ketab.ir

میرشناسه

: عزیززی مهر، خیام، ۱۳۶۴ -

عنوان و نام پدیدآور

: جستارهایی در ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان: با
جستارهایی از رضا تسلیمی‌طهرانی، سجاد یاهک، عباس
عبدی، خیام عزیززی مهر.../ به کوشش خیام عزیززی مهر.

مشخصات نشر

: تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری

: ۳۳۷ص.

شابک

: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۲-۰۹۷-۳

وضعیت فهرست

: فیا

نویسی

موضوع

: ویژگی‌های ملی ایرانی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع

: National characteristics, Iranian -- Address-
es, essays, lectures

موضوع

: ایرانیان -- هویت -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع

: Iranians-- *Identity-- Addresses, essays,
lectures

ده بندی

: DSR۶۵/۸۴۴ ۱۳۹۶

رده

: ۹۵۵/۰۰۴۴

شماره کتاب

: ۴۸۰۱۳۰۷

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
دفاتر نشر و کتابخانه‌ها

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

عنوان: مجموعه جستارهایی در ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» (شامل ۲۰ جستار)

به کوشش: خیام عزیززی مهر

طراح جلد و صفحه‌آرا: حسین آذری

نوبت چاپ: اول- تابستان ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۲-۰۹۷-۳

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.

در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

صندوق پستی: ۶۲۷۴ - ۱۴۱۵۵. تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳. دورنگار: ۸۸۸۹۳۰۷۶. Email: nashr@ricac.ac.ir

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
	بخش اول: اقتصاد و رفاه
	جستار اول: خوار ظاهر و پرولیت‌ها
۵.....	یاسر باقری:
	جستار دوم: فقدان سیرت‌گداز اجتماعی و احساس نابرابری اجتماعی
۲۱.....	احسان مردوخ روحانی:
	بخش دوم: ارزش‌های اخلاق
	جستار سوم: تأملاتی در بازتاب اخلاق در سیرت جامعه ایرانی
۳۵.....	آرمین امیر:
	جستار چهارم: نظم اجتماعی و ارزش‌های بازاری در جامعه ایران
۴۵.....	خیام عزیزی مهر:
	بخش سوم: پنداشت از عدالت و نابرابری
	جستار پنجم: پنداشت مردم ایران از عدالت و نابرابری
۵۹.....	محمد حسین پناهی:
	جستار ششم: پنداشت از عدالت و نابرابری: عدالت در سراسیمه‌ی بحران
۹۵.....	صدیقه پیری:

جستار هفتم: پنداشت عمومی از مفهوم عدالت در غیبت نهادها

۱۰۷ سمیه توحیدلو

جستار هشتم: تحلیلی بر پنداشت از عدالت و نابرابری اجتماعی

۱۲۳ اسماعیل غلامی پور

جستار نهم: پنداشت ایرانیان از عدالت

۱۳۷ محمدجواد زاهدی

بخش چهارم: خانواده

جستار دهم: تحلیل ثانوی خانواده، ازدواج و طلاق در پیمایش ارزش ها و نگرش های ۱۳۹۴

۱۶۳ عبدالعزیز عبدی

جستار یازدهم: خانواده ایران؛ تغییر، گذار یا بحران ارزش ها: شکاف بین انتظارات ارزشی و واقعیت (مقایسه تحلیلی)

۱۷۵ سجاد ملک

جستار دوازدهم: کاهش فرزندآوری و فرزندخواهی؛ نتیجه تغییرات خانواده ایرانی

۱۸۵ زینب محمودآبادی

جستار سیزدهم: نگرش های ایرانیان (تحلیل تفاوت ها و تعارض های جنسی، نسلی)

۲۰۳ پروین علی پور

بخش پنجم: مخاطره و محیط زیست

جستار چهاردهم: مخاطره و محیط زیست در آیین نگرش ایرانیان

۲۱۹ ستار پروین

جستار پانزدهم: برداشت از محیط زیست به مثابه «مسئله» در ربو آناهم

۲۳۱ رامین مرادی

بخش ششم: دین

جستار شانزدهم: جستاری در ارزش ها و نگرش های دینی ایرانیان (تحلیل و بررسی

جامعه شناختی بخش دین موج سوم پیمایش ارزش ها و نگرش های ایرانیان)

۲۴۵ رضا تسلیمی طهرانی

بخش هفتم: مصرف کالاهای فرهنگی

جستار هفدهم: جستاری در مصرف کالاهای فرهنگی در جامعه ایرانی

فردین علیخواه..... ۲۶۳

بخش هشتم: سرمایه اجتماعی

هجدهم: وضعیت سرمایه اجتماعی در جامعه امروزی ایران

اسدالله بابایی فرد..... ۲۷۵

بخش نهم: رضایت‌مندی

جستار نوزدهم: جستاری پیرامون رضایت از محله سکونت

منصور رفیعی..... ۳۰۵

جستار بیستم: نهاد ناآرام: ابعاد و پیامدهای نارضایتی ایرانیان

یاسر بنی‌الحی..... ۳۱۷

www.ketab.ir

مقدمه

شناخت ارزش‌ها و نگرش‌های افراد یک جامعه به معنای دستیابی به زمینه‌ها، ذهنی‌کنش در آن جامعه دارای اهمیت اساسی در درک دگرگونی‌های اجتماعی است. این دسته از شناخت‌ها می‌تواند علاوه بر امکان رصد تغییرات اجتماعی، اطلاعات مناسبی را برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی اجتماعی-فرهنگی فراهم کند. اهمیت شناخت ارزش‌ها و نگرش‌های برای فهم دگرگونی‌های اجتماعی به اندازه‌ای است که از دهه ۱۹۸۰ شاهد انجام آن در مقیاس جهانی هستیم. البته پیش از آن بسیاری از کشورها به انجام این گونه پیمایش‌ها روی آورده بودند. شروع پیمایش‌های مربوط به سنجش ارزش‌ها در ایران به ۱۳۵۳ توسط سازمان برنامه و بودجه پس از انقلاب نیز موج اول پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌ها، ایران‌یان در سال ۱۳۷۹، موج دوم در سال ۱۳۸۲، و موج سوم، پس از وقفه ۱۲ ساله، در سال ۱۳۹۴ انجام شد. موج سوم ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان تا سال ۱۴۰۰ نمونه توسط دفتر طرح‌های ملی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مراکز استان‌های کشور به همراه یک شهر غیر مرکز استان و حداقل دو روستای تابعه شهرهای مورد مطالعه در ۳۱ استان کشور به اجرا درآمد.

مجموعه پیش‌رو بر مبنای یافته‌های حاصل از موج سوم

ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان تدوین شده که در بردارندهٔ ۲۰

جستار است در موضوعات:

- اقتصاد و رفاه ۲ جستار
- اخلاق اجتماعی ۲ جستار
- پنداشت از عدالت و نابرابری ۵ جستار
- خانواده و جنسیت ۴ جستار
- مخاطرات و محیط زیست ۲ جستار
- دین ۱ جستار
- پدیده اجتماعی ۱ جستار
- مصرف‌کالاهای فرهنگی ۱ جستار
- فضاهای معنوی ۲ جستار

موضوعات مورد بررسی در این مجموعه توسط خود نویسندگان جستارها از میان مفاهیم مورد سنجش موج سوم ارزش‌ها و نگرش‌ها انتخاب شده‌اند. تعداد نسبتاً بالای پنداشت از عدالت و نابرابری، نسبت به سایر مفاهیم در این مجموعه، نشانگر اهمیت این موضوع برای پژوهشگران حوزه اجتماعی و یکی از دغدغه‌های اصلی آنها است. همچنین پرداختن دو جستار به موضوع مخاطره و محیط زیست، که برای نخستین بار در پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان رد سنجش قرار گرفت، نشان‌دهندهٔ توجه پژوهشگران اجتماعی به علاقه‌مندی آنها به این موضوع است که تبدیل به یک مسئله اجتماعی شده است و احتمالاً در سال‌های آتی بیشتر شاهد پژوهش‌های اجتماعی در این زمینه باشیم. از آنجا که جستارهای این مجموعه حاوی دیدگاه‌های متفاوتی در نگاه به مسائل اجتماعی هستند، امید می‌رود بتواند در فهم بهتر پدیده‌های اجتماعی مفید واقع شود و مورد استفاده مسئولان و نهادهای تصمیم‌گیر، پژوهشگران و فعالان اجتماعی قرار گیرد.